

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної
та навчальної роботи
проф. Андрушко Інна Іванівна

“29 серпня 2025 року

“ПОГОДЖЕНО”
Завідувач кафедри фтизіатрії з курсом
клінічної імунології та алергології

 доц. ЗВО Людмила Кулик
“29” “08” 2025 року

СИЛАБУС навчальної дисципліни **ВБ 2.1.7 ФТИЗИАТРІЯ**

Спеціальність	222 «Медицина»
Освітній рівень	другий (магістерський) рівень
Освітня програма	<u>Медицина</u>
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Навчальний рік	2025-2026
Факультет	медичний факультет №1, медичний факультет №2
Кафедра	фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології
Контактна інформація	<u>phthisiatry@vnm.edu.ua</u> КНП «Вінницький обласний клінічний фтизіопульмонологічний центр» 23233 Вінницька обл., Вінницький рн., с. Бохоники, Комплекс будівель та споруд, будинок Б/Н
Укладач силабусу	доцент ЗВО, к.мед.н., Ольга Пликанчук

Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП/місце дисципліни в ОПП	ВБ 2.1.7 ФТИЗИАТРІЯ Внутрішня медицина. Практика (підготовка до ОСП (К) І) (складова вибіркового блоку 2 «Внутрішня медицина»)
Курс/семестр	6 курс (XI-XII семестри)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ECTS)	30 годин /1 кредит ECTS
Кількість змістових модулів	1 змістовий модуль
Структура дисципліни	Лекції – 0 год Практичні заняття – 24 год Самостійна робота – 6 год В цілому: аудиторні заняття – 80%, самостійна робота – 20%
Вид контролю	ПК - залік
Форма навчання	Очна, дистанційна

Коротка анотація курсу, актуальність. Предметом вивчення навчальної дисципліни є фтизіатрія. У загальній системі підготовки лікаря фтизіатрія є однією із загальнотерапевтичних дисциплін. Головне завдання курсу фтизіатрії полягає в тому, щоб навчити студентів методам обстеження хворого на туберкульоз, ранній та своєчасній діагностиці даного захворювання, особливостям перебігу туберкульозної інфекції в сучасних умовах несприятливої епідемічної ситуації, лікуванню та запобіганню найбільш поширених клінічних форм туберкульозу легеневої та позалегеневої локалізації.

1. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Фтизіатрія» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розподілами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: а) практичні заняття, б) самостійна робота студентів.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рівень підготовки студентів визначається на підставі результатів письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, інтерпретації рентгенограм та результатів лабораторного обстеження харкотиння, їх трактуванні та оцінці їх результатів, контролю практичних навичок (огляд хворого, збір анамнезів, клінічні розбори пацієнтів, складання алгоритмів клінічного обстеження та лікування при певній локалізації туберкульозного процесу, проведення диференційної діагностики на підставі визначених симптомів та синдромів у хворого, оцінку результатів інструментальних, лабораторних обстежень, функціональних проб).

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі заліку згідно навчального плану для спеціальності 222 «Медицина».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є клініка, діагностика, лікування та профілактика захворювань з галузі фтизіатрії.

Міждисциплінарні зв'язки. Фтизіатрія як навчальна дисципліна:

- а) ґрунтується на вивченні студентами анатомії, фізіології, гістології, мікробіології, вірусології та імунології, патофізіології, патоморфології, рентгенології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії, радіології, гігієни та екології й інтегрується з цими дисциплінами;
- б) передбачає при вивченні взаємозв'язок з наступними дисциплінами: внутрішня медицина (пульмонологія, ендокринологія), хірургія, оториноларингологія, урологія, гінекологія, неврологія, інфекційні хвороби, епідеміологія, педіатрія, дитячі інфекції, онкологія) та формування умінь застосовувати знання з фтизіатрії в процесі подальшого навчання і в професійній діяльності;
- в) сприяє пропаганді і дотриманню здорового способу життя та профілактиці інфекційних захворювань в процесі життєдіяльності.
- г) передбачає інтеграцію з внутрішньою медициною (пульмонологія, ендокринологія, гінекологія, ревматологія), хірургією, отолярингологією, неврологією, інфекційними хворобами, епідеміологією, педіатрією, дитячими інфекційними хворобами, стоматологією, онкологією.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фтизіатрія» є набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо своєчасного виявлення, лікування та профілактики туберкульозного захворювання в процесі вивчення дисципліни «Туберкульоз».

2.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Фтизіатрія» є опанування студентами навичок діагностики, лікування та профілактики туберкульозу, організації надання медичної допомоги хворим на туберкульоз на первинному, вторинному та третинному рівнях.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Згідно ОПП «Медицина» дисципліна забезпечує набуття студентами наступних **компетентностей**:

– *інтегральні (ІК)*: – Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

- *Загальні (ЗК)*:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 2. Здатність вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- *Спеціальні (Фахові, предметні) компетентності (ФК):*

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань

ФК 5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.

ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК 8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.

ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК 14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності					

ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання	аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти набувати знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
ЗК2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
ЗК3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Знати способи та методи застосування знань у практичних ситуаціях	Вміти застосовувати знання у практичних ситуаціях	Застосовувати знання у практичних ситуаціях	Нести відповідальність за застосування знань у практичних ситуаціях
ЗК4.	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.	Мати глибокі знання і структури професійної діяльності	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікативну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до професійного навчання з високим рівнем автономності.
ЗК5.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види і способи адаптації, принципи дій в новій ситуації	Вміти застосовувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність за своєчасне використання методів саморегуляції.

			(обставин) життя та діяльності		
ЗК 6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення;.	Знати приймати обґрунтовані рішення, закони та способи міжосо- бистісної взаємодії	Вміти приймати способи обґрунтовані рішення та стратегії спілкування для міжособистіс- ної взаємодії та забезпечення ефективної командної роботи.	Використовув ати навички міжособистіс- ної взаємодії, стратегії спілкування.	Нести відповідаль- ність за вибір рішення та тактику способу комунікації
ЗК 7.	Здатність працювати команді.	Знати способи та методи командної роботи.	Вміти працювати команді.	Працювати в команді. .	Нести відповідальніс- ть за командну роботу.
ЗК 8.	Здатність до міжособистісної взаємодії.	Мати глибокі знання законів та способів міжосо- бистісної взаємодії	Вміти використовуват и стратегії спілкування для міжособистісно ї взаємодії та забезпечення ефективної командної роботи.	Використовув ати стратегії спілкування для міжособистіс- ної взаємодії та забезпечення ефективної командної роботи..	Нести відповідальніс- ть за вибір рішення та тактику способу комунікації
ЗК 9.	Здатність спілкуватись іноземною мовою	Мати досконалі знання та бути здатним спілкуватися іноземною мовою.	Вміти спілкуватись іноземною мовою.	Спілкуватись іноземною мовою	Нести відповідальніс- ть за якість спілкування іноземною мовою.

ЗК 10.	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології	Знати способи та методи використання інформаційних і комунікаційних технологій	Вміти використовувати інформаційні і комунікаційні технології	Використовувати інформаційні і комунікаційні технології	Відповідати за використання інформаційних і комунікаційних технологій
ЗК 11.	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Знати технологій та способи опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Вміти опрацювати та аналізувати інформацію з різних джерел.	Опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел	Нести відповідальність за якість опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
ЗК 12.	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Знати основні способи та методи наполегливості щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Вміти бути наполегливим щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Бути наполегливим щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Нести відповідальність за поставлені завдань і взяті обов'язки
ЗК 13.	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	Знати проблеми та методи рішення щодо забезпечення рівних можливостей та гендерних проблем.	Вміти вирішувати проблеми забезпечення рівних можливостей та гендерних проблем.	Забезпечувати рівні можливості та гендерних проблем	Нести відповідальність за недотримання рівних можливостей та гендерних проблем.
ЗК 14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності	Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності	Вміти реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати	Реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності	Нести відповідальність за недотримання цих прав та обов'язків.

	громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	громадянськ ого (вільного демократичн ого) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	цінності громадянськог о (вільного демократичног о) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	громадянськог о (вільного демократично го) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	
ЗК 15.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу	Знати способи збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного	Вміти зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного	Зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та	Нести відповідальніс ть за способи збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової

	життя.	відпочинку та ведення здорового способу життя.	відпочинку та ведення здорового способу життя.	ведення здорового способу життя.	активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові) компетентності					
ФК 1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, знати стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта	Вміти провести бесіду з пацієнтом, його огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію на підставі алгоритмів та стандартів	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з пацієнтом. Вносити інформацію про стан здоров'я людини до відповідної медичної документації	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі співбесіди, опитування, обстеження та за своєчасне оцінювання загального стану здоров'я хворого
ФК 2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, стандартні методики проведення лабораторних та інструментальних досліджень, визначених програмою	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо стану хворого	Формувати та донести до пацієнта та фахівців висновки щодо необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень.	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень
ФК 3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; стандартні	Вміти проводити фізикальне обстеження хворого, вміти приймати	На підставі нормативних документів вести медичну документацію пацієнта	Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття

		методи обстеження; алгоритми діагностики захворювань, алгоритми видалення провідних симптомів та синдромів, методи лабораторного та інструментального обстеження знання щодо оцінки стану людини.	обґрунтоване рішення щодо виділення провідного клінічного симптому або синдрому, вміти призначити лабораторне та інструментальне обстеження хворого, шляхом застосування стандартних методик	(карту стаціонарного хворого, тощо).	обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановленого діагнозу захворювання.
ФК 4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань	Знання щодо режиму праці, відпочинку.	Вміння визначати раціональний режим праці, відпочинку.	Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку.	Нести відповідальність за призначений режим праці, відпочинку.
ФК 5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.	Знати особливості вибору характеру харчування при лікуванні захворювань.	Вміти раціонально застосовувати особливості характеру харчування при лікуванні захворювань.	Ефективно використовувати харчові дієти при лікуванні захворювань.	Нести відповідальність за призначений характер харчування при лікуванні захворювань.
ФК 6	Здатність до визначення принципів характеру лікування захворювань.	Мати спеціалізовані знання алгоритмів та схем лікування туберкульозу	Вміти вибирати необхідний комплекс лікувальних заходів в залежності від клінічної форми туберкульозу	Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта та фахівців висновки про відповідний комплекс лікування	Нести відповідальність за вчасність правильності вибору лікувальної програми для хворого на туберкульоз

				хворого. Вміти записувати призначення у медичній документації	
ФК 7	Здатність до діагностування невідкладних станів.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи системи, стандартні методики обстеження людини	Вміти, в умовах нестачі інформації, використовувати - чи стандартні методики, шляхом прийняття обґрунтованого рішення оцінити стан людини та необхідність надання невідкладної допомоги	За будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм прийняти обґрунтоване рішення щодо оцінки стану людини та організації необхідних медичних заходів в залежності від стану людини	Нести відповідальність за своєчасність та ефективність медичних заходів щодо діагностування невідкладних станів
ФК 8	Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.	Мати спеціалізовані знання про будову тіла людини, її органи та системи; алгоритм надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах	Вміти, в умовах нестачі інформації, використовувати - чи стандартні методики, шляхом прийняття обґрунтованого рішення оцінити стан людини та необхідність надання невідкладної допомоги	За будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм прийняти обґрунтоване рішення щодо оцінки стану людини та організації необхідних медичних заходів в залежності від стану людини	Нести відповідальність за своєчасність та ефективність медичних заходів щодо діагностування невідкладних станів

ФК 10.	Навички виконання медичних маніпуляцій.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; знання алгоритмів виконання медичних маніпуляцій, передбачених Програмою	Вміти виконувати медичні маніпуляції, передбачені програмою	Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта, фахівців висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій	Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій
ФК 14	Здатність до планування проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань.	Знання про заходи із проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань.	Вміння проводити заходи із профілактики та протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань.	Здатність до проведення заходів із профілактики та протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань.	Нести відповідальність за проведення заходів із профілактики та протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань.
ФК 16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм..	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі медичного персоналу, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології	Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу; вміти обробляти інформацію та проводити аналіз отриманої інформації	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу
ФК 21.	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем	Знати способи і методи неоднозначно доносити власні знання, висновки та	Вміти неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з	Доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони	Нести відповідальність за неякісне доношення власних знань, висновків та

	охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ФК 24.	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Знати про основні поняття етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами..	Вміти використовувати основні поняття етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Використовувати основні поняття етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Нести відповідальність за невірне використовувати основні поняття етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК 25.	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.	Знати методи і способи професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів..	Вміти використовувати професійну та академічну доброчесність, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.	Використовувати професійну та академічну доброчесність, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.	Нести відповідальність за використовування професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів..

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.

Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1, №15, 17, 30, 36, 41, 43, 69, 70); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2, № 67, 68, 69, 73).

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4, №1, 20, 23, 26, 32, 35, 37, 39, 41, 44, 49, 54), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2, № 67, 68, 69, 73).

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4, №1, 20, 23, 26, 32, 35, 37, 39, 41, 44, 49, 54), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2, № 67, 68, 69, 73).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3, №18, 34) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2, № 67, 68, 69, 73), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм,

шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміння обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3, №18, 34) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5, №10, 12, 20, 23) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 25. Визначати тактику обстеження та вторинної профілактики хворих, що підлягають диспансерному нагляду; тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб, що підлягають диспансерному нагляду; розраховувати та призначати необхідні продукти харчування дітям першого року життя.

ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати:

- основні показники, що характеризують епідемічну ситуацію з туберкульозу у світі та Україні;
- фактори ризику захворювання на туберкульоз;
- особливості збудника туберкульозу;
- класифікацію хіміорезистентності збудника, поняття про мультирезистентний туберкульоз;
- характеристики епідемічного процесу при туберкульозі: джерело інфекції, шляхи передачі, сприйнятливі організми;
- критерії латентної туберкульозної інфекції;
- критерії активного туберкульозу;
- основні розділи клінічної класифікації туберкульозу;
- клінічні ознаки туберкульозу;
- поняття про первинні і вторинні форми туберкульозу;
- основні підходи до виявлення та діагностики туберкульозу;
- принцип мікроскопічної діагностики туберкульозу: показання, переваги і недоліки;
- принцип культурального дослідження на рідкому та щільному середовищі в діагностиці туберкульозу: показання, переваги і недоліки;
- роль культуральних тестів медикаментозної чутливості у веденні хворих на туберкульоз;
- роль молекулярно-генетичних досліджень у діагностиці туберкульозу, зокрема мультирезистентних форм захворювання;
- роль променевих методів дослідження та основні рентгенологічні синдроми в клініці туберкульозу;
- діагностичні алгоритми для встановлення діагнозу туберкульозу на первинній, вторинній, третинній ланці медичної допомоги;
- особливості перебігу туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції та алгоритми діагностики та лікування туберкульозу у ВІЛ-позитивних пацієнтів;
- основні принципи лікування хворих на туберкульоз;
- стандартні режими антимікобактеріальної терапії туберкульозу із збереженою чутливістю до антибактеріальних препаратів і хіміорезистентного туберкульозу;
- основи інфекційного контролю за туберкульозом: адміністративні, інженерні заходи, заходи індивідуального контролю органів дихання;
- основи профілактики туберкульозу;
- показання до лікування латентної туберкульозної інфекції (хіміопрофілактики туберкульозу), схеми хіміопрофілактики;
- показання та протипоказання до вакцинації БЦЖ

Вміти:

- визначати фактори ризику туберкульозу;
- проводити опитування хворих з метою визначення симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз;

- застосовувати алгоритм обстеження хворих з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз, на етапі первинної допомоги і розробляти клінічний маршрут пацієнта;
- визначати варіанти тактичних дій лікаря у відповідності до даних бактеріоскопічного дослідження мокротиння, рентгенологічного обстеження та інших методів діагностики;
- інтерпретувати дані мікроскопічного, молекулярно-генетичного, бактеріологічного методів виявлення збудника туберкульозу;
- оцінювати результати основних лабораторних, променевих, інструментальних методів діагностики та туберкулінодіагностики;
- проводити диференційну діагностику при кашлі;
- проводити диференційну діагностику при наявності інтоксикаційного, бронхолегеневого синдрому та найбільш типових змін на рентгенограмі грудної порожнини у хворих з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз;
- формулювати діагноз туберкульозу згідно з діючою класифікацією;
- організовувати лікування туберкульозу під безпосереднім наглядом;
- формувати і підтримувати прихильність хворого до лікування туберкульозу;
- призначати стандартизоване медикаментозне лікування хворим на чутливий туберкульоз і визначати результати лікування;
- призначати лікування хворим на хіміорезистентний туберкульоз;
- призначати лікування хворим на туберкульоз у поєднанні з ВІЛ-інфекцією;
- проводити відстеження контактів хворих на туберкульоз;
- проводити хіміопрофілактику туберкульозу;
- організовувати заходи адміністративного інфекційного контролю туберкульозної інфекції;
- організовувати заходи з контролю повітря закритих приміщень;
- правильно використовувати та підбирати індивідуальні засоби захисту органів дихання;
- проводити аналіз ефективності заходів протидії туберкульозу, в тому числі із застосуванням принципів когортного аналізу ефективності лікування.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 годин, 1 кредит ECTS.

Опис навчального плану з дисципліни

Структура Навчальної	Кількість годин			Рік Навчання	Вид контролю
	Всього	Аудиторних	СРС		

дисципліни	Годин/кредитів ECTS					
		Лекцій	Практичних занять			
	30 годин/ 1 кредит					
Модуль «Фтизіатрія» (змістовий модуль 1)	30 годин/ 1 кредит	0	24	6	6	ПК – залік

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Аудиторне навантаження – 80%, СРС – 20%

Модуль «Фтизіатрія»

Змістовий модуль 1:

Тема 1. Ведення пацієнта з хронічним кашлем. Основні причини хронічного кашлю, диференціальний діагноз кашлю при легневих, серцевих, гастроентерологічних, ЛОР – захворюваннях. Складання плану обстеження, роль інструментальних та лабораторних методів обстеження (підфлоуметрія, спірографія, рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, ЕКГ, ЕГДС). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 2. Ведення пацієнта з інфільтративним затемненням в легенях. Диференціальний діагноз станів, що супроводжуються наявністю легеневого інфільтрату. Складання плану обстеження, роль рентгенологічних, інструментальних та лабораторних методів обстеження (рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, біопсія, посіви мокротиння). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Показання до консультацій іншими спеціалістами (фтизіатр, онколог тощо). Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 3. Ведення пацієнта з кровохарканням. Диференційний діагноз станів, що супроводжуються наявністю кровохаркання (бронхоектази, пухлини, туберкульоз, пневмонія, мітральний стеноз, інфаркт легені тощо). Існуючі алгоритми діагностики. Складання плану обстеження, роль рентгенологічних, інструментальних та лабораторних методів обстеження (рентгенографія,

бронхографія, КТ, бронхоскопія, УЗД, ЕхоКГ, коагулограма, запальні та біохімічні аналізи). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Показання до консультацій іншими спеціалістами (фтизіатр, онколог, хірург тощо).

Тема 4. Ведення хворого з плевральним випотом. Диференціальний діагноз станів, що супроводжуються наявністю плевального випоту (туберкульоз, пухлини бронхів, тромбоемболія гілок легеневої артерії, серцева недостатність, гострий панкреатит, цироз печінки, травми, дифузні захворювання сполученої тканини тощо). Існуючі алгоритми діагностики. Складання плану обстеження, роль рентгенологічних, інструментальних та лабораторних методів обстеження (рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, УЗД, ЕхоКГ, ревмопроби, загальні та біохімічні аналізи). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Відносні та абсолютні показання до плевральної пункції. Медикаментозне та немедикаментозне лікування.

Тема 5. Раннє виявлення туберкульозу у дітей та дорослих. Профілактика туберкульозу (соціальна, санітарна, специфічна). Сучасні методи лікування туберкульозу туберкульозу. DOTS стратегія боротьби з туберкульозом. Хіміорезистентний туберкульоз. Туберкульоз та супутні захворювання (алкоголізм, наркоманія, ХОЗЛ, пневмоконіози, ВІЛ/СНІД інфекція).

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/ п	ТЕМА	В с ь о г о	Л е к ц ії	Пр акт ич ні зан ятт я	С Р С
Модуль «Фтизіатрія»					
Змістовий модуль 1.					
1.	Ведення пацієнта з хронічним кашлем. Основні причини хронічного кашлю, диференціальний діагноз кашлю при легневих, серцевих, гастроентерологічних, ЛОР – захворюваннях. Складання плану обстеження, роль інструментальних та лабораторних методів обстеження (пikфлоуметрія, спірографія, рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, ЕКГ, ЕГДС). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Медикаментозне та немедикаментозне лікування.	7	-	5	2

	Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. СРС. Туберкульоз із розширеною резистентністю у ВІЛ-інфікованих осіб.				
2.	Ведення пацієнта з інфільтративним затемненням в легенях. Диференціальний діагноз станів, що супроводжуються наявністю легеневого інфільтрату. Складання плану обстеження, роль рентгенологічних, інструментальних та лабораторних методів обстеження (рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, біопсія, посіви мокротиння). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Показання до консультацій іншими спеціалістами (фтизіатр, онколог тощо). Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. СРС. Основні положення інфекційного контролю.	7	-	5	2
3.	Ведення пацієнта з кровохарканням. Диференційний діагноз станів, що супроводжуються наявністю кровохаркання (бронхоектази, пухлини, туберкульоз, пневмонія, мітральний стеноз, інфаркт легені тощо). Існуючі алгоритми діагностики. Складання плану обстеження, роль рентгенологічних, інструментальних та лабораторних методів обстеження (рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, УЗД, ЕхоКГ, коагулограма, запальні та біохімічні аналізи). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Показання до консультацій іншими спеціалістами (фтизіатр, онколог, хірург тощо). СРС. Диференційна діагностика дисемінованих процесів у легенях.	7	-	5	2
4.	Ведення хворого з плевральним випотом. Диференціальний діагноз станів, що супроводжуються наявністю плеврального випоту (туберкульоз, пухлини бронхів, тромбоемболія гілок легеневої артерії, серцева недостатність, гострий панкреатит, цироз печінки, травми, дифузні захворювання сполученої тканини тощо). Існуючі алгоритми діагностики. Складання плану обстеження, роль рентгенологічних, інструментальних та лабораторних методів	5	-	5	-

	обстеження (рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, УЗД, ЕхоКГ, ревмопроби, загальні та біохімічні аналізи). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Відносні та абсолютні показання до плевральної пункції. Медикаментозне та немедикаментозне лікування.				
5.	Раннє виявлення туберкульозу у дітей та дорослих. Профілактика туберкульозу (соціальна, санітарна, специфічна). Сучасні методи лікування туберкульозу туберкульозу. DOTS стратегія боротьби з туберкульозом. Хіміорезистентний туберкульоз. Туберкульоз та супутні захворювання (алкоголізм, наркоманія, ХОЗЛ, пневмоконіози, ВІЛ/СНІД інфекція).	4	-	4	-
Підсумковий контроль (залік)					
Всього за змістовний модуль		30	-	24	6

Аудиторне навантаження – 80%, СРС – 20%

5. Теми лекцій

Лекційні заняття не передбачені програмою.

6. Теми практичних занять

N п/п	Тема і зміст заняття	К-ть годин
1.	Ведення пацієнта з хронічним кашлем. Основні причини хронічного кашлю, диференціальний діагноз кашлю при легеневих, серцевих, гастроентерологічних, ЛОР – захворюваннях. Складання плану обстеження, роль інструментальних та лабораторних методів обстеження (підфлоуметрія, спірографія, рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, ЕКГ, ЕГДС). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	5
2.	Ведення пацієнта з інфільтративним затемненням в легенях. Диференціальний діагноз станів, що супроводжуються наявністю легеневого інфільтрату. Складання плану обстеження, роль рентгенологічних, інструментальних та лабораторних методів обстеження (рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, біопсія, посіви мокротиння). Тактика ведення хворих в залежності від	5

	причини, диференційована терапія. Показання до консультацій іншими спеціалістами (фтизіатр, онколог тощо). Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	
3.	Ведення пацієнта з кровохарканням. Диференційний діагноз станів, що супроводжуються наявністю кровохаркання (bronхоектази, пухлини, туберкульоз, пневмонія, мітральний стеноз, інфаркт легені тощо). Існуючі алгоритми діагностики. Складання плану обстеження, роль рентгенологічних, інструментальних та лабораторних методів обстеження (рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, УЗД, ЕхоКГ, коагулограма, запальні та біохімічні аналізи). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Показання до консультацій іншими спеціалістами (фтизіатр, онколог, хірург тощо).	5
4.	Ведення хворого з плевральним випотом. Диференціальний діагноз станів, що супроводжуються наявністю плевального випоту (туберкульоз, пухлини бронхів, тромбоемболія гілок легеневої артерії, серцева недостатність, гострий панкреатит, цироз печінки, травми, дифузні захворювання сполученої тканини тощо). Існуючі алгоритми діагностики. Складання плану обстеження, роль рентгенологічних, інструментальних та лабораторних методів обстеження (рентгенографія, бронхографія, КТ, бронхоскопія, УЗД, ЕхоКГ, ревмопроби, загальні та біохімічні аналізи). Тактика ведення хворих в залежності від причини, диференційована терапія. Відносні та абсолютні показання до плевральної пункції. Медикаментозне та немедикаментозне лікування.	5
5.	Раннє виявлення туберкульозу у дітей та дорослих. Профілактика туберкульозу (соціальна, санітарна, специфічна). Сучасні методи лікування туберкульозу туберкульозу. DOTS стратегія боротьби з туберкульозом. Хіміорезистентний туберкульоз. Туберкульоз та супутні захворювання (алкоголізм, наркоманія, ХОЗЛ, пневмоконіози, ВІЛ/СНІД інфекція).	4
РАЗОМ		24

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені програмою.

8. Самостійна робота

№п/п	Тема	Кіль-ть год.
	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.	

1.	Туберкульоз із розширеною резистентністю у ВІЛ-інфікованих осіб.	2
2.	Основні положення інфекційного контролю.	2
3.	Диференційна діагностика дисемінованих процесів у легенях.	2
Всього		6

9.Індивідуальна робота

Індивідуальна робота студентів – участь у щорічних наукових конференціях з наявністю друкованих робіт та олімпіадах, які проводяться у ВНМУ ім. М.І. Пирогова, міжвузівських всеукраїнських та міжнародних, а також виготовлення схем, таблиць, мультимедійного забезпечення та відеофільмів. Основні напрямки науково-практичної діяльності студента:

1. Проблеми своєчасної діагностики розширеної резистентності до антимікобактеріального лікування.
2. Значення туберкульозу як опортуністичної хвороби у пацієнтів з вродженими та набутими імунodefіцитними станами.
3. Використання молекулярно-генетичних методів у визначенні генів резистентності мікобактерій туберкульозу до антимікобактеріальних засобів.

10. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів включає підготовку до практичних занять, опанування тем для самостійної позааудиторної підготовки та підготовка інформативних повідомлень з актуальних питань дисципліни:

1. Туберкульоз із розширеною резистентністю у ВІЛ-інфікованих осіб.
2. Основні положення інфекційного контролю.
3. Диференційна діагностика дисемінованих процесів у легенях.

11. Методи навчання

Форма навчання: денна При встановленні законодавством надзвичайних ситуацій форма проведення занять може бути замінена на змішану.

Традиційні методи навчання: словесні, наочні, практичні.

Словесні: Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод

проблемного викладу, частково пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності, індуктивні і дедуктивні методи навчання, методи стимулювання і мотивації навчання.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції і взаємокорекції).

Наочні: демонстрація мазків, культурального, молекулярно-генетичного дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, пакету рентгенограм, комп'ютерних томограм, флюорограм, практичних навичок, історії хвороби.

Практичні методи: 1) збір скарг і анамнезу у хворих на туберкульоз, 2) інтерпретація лабораторних та інструментальних методів дослідження (ЗАК, ЗАС, бактеріоскопічне, бактеріологічне, молекулярно-генетичне дослідження харкотиння на МБТ), 3) фізикальні методи обстеження пацієнта, 4) невідкладна допомога при легеневій кровотечі та спонтанному пневмотораксі), 5) заповнення медичної документації, 6) дотримання правил індивідуальної респіраторної гігієни.

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:

а) практичні заняття,

б) самостійна робота (СРС), в організації якої значну роль мають консультації викладачів,

в) консультативна допомога студентам.

Практичні заняття передбачають:

1) обстеження, розбір хворих з різними клінічними формами туберкульозу легень;

2) розбір даних рентгенологічного обстеження і результатів лабораторних методів дослідження;

3) вирішення ситуаційних задач, що мають клінічне спрямування.

Форма навчання денна; але у терміни, встановлені законодавством в умовах ситуації, яка склалась з COVID – 19, форма навчання може бути змінена на дистанційну в програмі Microsoft Teams.

12. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль – здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми. Рівень підготовки студентів визначається на підставі результатів усної відповіді на контрольні питання в Додатку 1, об'єктивного обстеження пацієнта, інтерпретації результатів лабораторного та інструментального обстеження пацієнта. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студенту виставляється оцінка за 5-ти бальною системою згідно «Положень про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова».

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового контролю.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді заліку після 11 або 12 семестру. Виставлені за традиційною шкалою оцінки поточної успішності додаються, а їх сума ділиться на кількість тем занять. Середнє значення оцінки поточної успішності при допомозі «Єдиної універсальної шкали» перераховується в бали.

Результат складання заліку оцінюється за двобальною шкалою «зараховано», «не зараховано». Студент отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав усі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою, відвідав всі навчальні заняття, визначені календарно-тематичним планом кафедри (при наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював) набрав загальну кількість балів не меншу, ніж - 122 балів. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні дисципліни за поточну діяльність і виконання індивідуальних завдань – 200 балів.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінку «**відмінно**» отримує студент, який володіє ґрунтовними знаннями з фтизіатрії та може чітко висвітлити питання організації та проведення об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз та призначити лікування, в повному об'ємі володіє навиками інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження. Може застосувати здобуті знання у практичних ситуаціях.

Оцінку «**добре**» отримує студент, який володіє ґрунтовними знаннями з фтизіатрії та може чітко висвітлити питання організації та проведення об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз та призначити лікування, в повному об'ємі володіє навиками інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження, але допускає незначні помилки у висвітленні матеріалу.

Оцінку «**задовільно**» отримує студент, який володіє базовими знаннями з фтизіатрії та може частково висвітлити питання проведення об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз та призначити лікування, в повному об'ємі володіє навиками інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінку **«незадовільно»** отримує студент, який не знає теоретичних основ предмету «Фтизіатрія», допускає грубі помилки при відповіді, не розуміє базових понять та визначень, не може пояснити значення теоретичного матеріалу для практичної медицини.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який, знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, вміє оцінювати бактеріоскопічне, бактеріологічне та молекулярно-генетичне дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє правильне виконання об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз, інтерпретує рентгенологічні дослідження, вміє сформулювати діагноз згідно клінічної класифікації та призначити лікування, згідно DOTS-стратегії.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який допускає неточності при оцінюванні бактеріоскопічного, бактеріологічного та молекулярно-генетичного дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє правильне виконання об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз, інтерпретує рентгенологічні дослідження, вміє сформулювати діагноз згідно клінічної класифікації та призначити лікування, згідно DOTS-стратегії, дещо помиляється в дозуванні препаратів.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при оцінюванні лабораторних інструментальних досліджень, дослідження харкотиння хворого на туберкульоз, демонструє не зовсім правильне виконання об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз, не точно формулює клінічні синдроми та діагноз.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється студенту, який не може продемонструвати вміння об'єктивного обстеження хворого на туберкульоз, не володіє базовими знаннями з предмету «Фтизіатрія», не вміє описати рентгенологічне дослідження пацієнта.

Оцінювання виконання самостійної роботи студентів під час поточного контролю

Самостійна робота студентів з теми, яка входить до тематичного плану оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який глибоко і всебічно розкрив проблему, логічно виклав основні питання, навів приклади із сучасних

медичних інформаційних джерел. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно розкрив основні питання теми та її медичне значення, але при цьому не виходив за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який розкрив базові поняття та визначення з рекомендованої теми, але не розкрив її повністю, не розуміє медичних аспектів теми, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінювання індивідуальної роботи студента

Здійснюється на підставі виконання індивідуальних завдань, науково-практичної роботи, доповіді про результати дослідження на засіданні студентського наукового гуртка та студентських наукових конференціях, написанні наукових статей та тез за результатами наукового практичного дослідження або огляду наукових джерел з певної наукової або практичної проблеми, участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, участі у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади (критерії нарахування балів наведені в п. 14).

13. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді заліку після XI або XII семестру. Виставлені за традиційною шкалою оцінки поточної успішності додаються, а їх сума ділиться на кількість тем занять. Середнє значення оцінки поточної успішності при допомозі універсальної шкали перерахунку перераховується в бали. Питання до заліку вивішені на інформаційному сайті кафедри.

14. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова шляхом конвертації середньої арифметичної оцінки поточної успішності здобувача освіти за універсальною 200-бальною шкалою. До нарахованих балів за поточну успішність додаються індивідуальні бали (за умови їх зарахування на підставі успішного виконання індивідуальних завдань).

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить **122 бали**.

Результати складання студентом заліку фіксуються у відомості успішності із зазначеною кількістю балів та відміткою **«зараховано»** або **«незараховано»**. Здобувачу освіти не зараховують дисципліну, якщо кількість отриманих балів менше 122, або вивчення дисципліни виконано в неповному обсязі, про що свідчить академічна заборгованість. Студенту, який отримав оцінку «не зараховано» декан факультету надає направлення на ліквідацію академічної заборгованості з дисципліни. Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті імені М.І.Пирогова (Вінниця, 2021). При умові, якщо студент не набирає мінімальної кількості балів за поточну успішність, тобто отримав «2», він може перездати дві «2» на останньому практичному занятті.

12 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце на міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи

11 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав I місце на внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або I місце на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи, або приймав участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт

10 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце (II- III) на внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи; або за участь (без призового місця) міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

9 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який приймав участь (без призового місця) у внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи

8 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який активно приймав участь у роботі студентського наукового гуртка, опублікував друковану роботу за результатами науково-практичного дослідження, але не приймав особисто участь у студентській науковій конференції, підготував стендову доповідь.

6 балів – за виготовлення схем, таблиць, мультимедійного забезпечення та відеофільмів

– з урахуванням важливості виконаної роботи.

15. Методичне забезпечення дисципліни

1. Фотокопії демонстраційних рентгенограм.
2. Методичні рекомендації практичних занять для викладачів.
3. Методичні рекомендації практичних занять для студентів.
4. Пакети ситуаційних задач.
5. Таблиці, рентгенограми та комп'ютерні томограми органів грудної клітки.
6. Історії хвороби.
7. Результати лабораторних, бактеріологічних, інструментальних та гістологічних досліджень.
8. Додаткова література.
9. Варіанти завдань для самостійної роботи студентів.
10. Ситуаційні задачі з чотирма питаннями в кожній задачі.
11. Комплекси результатів дослідження харкотиння (бактеріоскопічні, бактеріологічні та експрес-методи).
12. Комплекси результатів інструментальних обстежень хворих (рентгенограми ОГК в прямій та бокових проекціях, лінійні томограми, комп'ютерні томограми).
13. Відповідь на одне питання з переліку питань для підготовки до підсумкового контролю.

16. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях.

Інструктаж з безпеки життєдіяльності у навчальному процесі проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до виконання практичних робіт.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття згідно теми.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка, індивідуальні засоби захисту органів дихання, змінне взуття). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті забороняється.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології#) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має усно відповісти на питання до теми заняття та продемонструвати практичні навички з опитування та фізикального обстеження пацієнта (якщо тема це передбачає).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни (від 1 до 12) студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього

процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна> інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/Загальна> інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/Загальна> інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології / Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології / Студенту).

Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології / Студенту).

Питання до підсумкового контролів дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології / Студенту).

17. Рекомендована література

Основна:

1. Фтизіатрія : підручник / В. І. Петренко, Л. Д. Тодоріко, Л. А. Гришук та ін.; за ред. В. І. Петренка. – Київ : Медицина, 2015. – 471 с.

2. Phthisiology: textbook (III—IV a. 1.) / V.I. Petrenko, O.K. Asmolov, M.G. Boyko et al.; edited by V.I. Petrenko. — 2nd edition. — Kiev, 2018. — 416 p.

Допоміжна:

1. [Наказ МОЗ України від 25.02.2020 № 530 «Про затвердження стандартів охорони здоров'я при туберкульозі».](#)
2. [Операційне керівництво ВООЗ щодо туберкульозу. Модуль 1: Профілактика — профілактичне лікування туберкульозу \(2020, технічний переклад\)/EN](#)
3. [Операційне керівництво ВООЗ щодо туберкульозу. Модуль 3: Встановлення діагнозу — швидка діагностика для виявлення туберкульозу \(2020\)/EN](#)
4. [Операційне керівництво ВООЗ щодо туберкульозу. Модуль 4: Лікування — лікування лікарсько-стійкого туберкульозу \(2020\)/EN.](#)
5. Рознатовська О.М. Фтизіатрія : підручник для студентів стоматологічних факультетів / О.М. Рознатовська. — Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2014. — 242 с. — режим доступу: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/919/3/14_Ftyziatriya_stomat_fak.pdf
6. Профілактика туберкульозу. Навчальний посібник для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / В.І. Петренко, М.Г. Долинська, А.В. Александрін, В.В. Петренко — К.: 2Print, 2017. — 88 с. — режим доступу: <http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/prophilaktica.pdf>
7. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / Ю.І. Фещенко, В.М. Князевич, О.М. Разнатовська, Н.А. Гріцова /Київ, 2017
8. Ведення побічних реакцій під час лікування хворих на туберкульоз та ко-інфекцію (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД)" / Ю.І. Фещенко, С.О.Черенько, Н.А.Литвиненко та ін.. Київ, 2016 /режим доступу <http://phc.org.ua/pages/diseases/tuberculosis/materials> ,
9. Позалегеневий і міліарний туберкульоз у хворих на коінфекцію ТБ ВІЛ/ В.І. Петренко, М.Г. Долинська, О.М.Разнатовська — К.: ДКС Центр, 2015.— 112 с. — режим доступу http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/usaaid_170x240_fp_new.pdf
10. Основні синдроми й методи обстеження в пульмонології: навчальний посібник / В.І. Кривенко, І.В. Непрядкіна, О.П. Федорова, С.П. Пахомова, М.Ю. Колесник, І.С. Качан, Т.Ю. Радомська. — Запоріжжя, 2018. — 132 с. - режим доступу: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/8301/1/Синдроми%20в%20пульмонології.pdf>
11. Ведення побічних реакцій під час лікування хворих на туберкульоз та ко-інфекцію (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД)" / Ю.І. Фещенко, С.О.Черенько, Н.А.Литвиненко та ін.. Київ, 2016 /режим доступу <http://phc.org.ua/pages/diseases/tuberculosis/materials>
12. Фтизіатрія у схемах, таблицях та рисунках : навч.-метод. посібник / О. С. Шевченко, О. І. Чопорова, С. Л. Матвеева та ін. — Харків : ХНМУ, 2016. — 176 с. - режим доступу: http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/13331/1/Шевченко%20Пособие%20у_кр%20А4.pdf

13. Актуальні питання фтизіатрії. – Дніпропетровськ: Середняк Т. К., 2014, – 155 с. - режим доступу: <https://repo.dma.dp.ua/фтизіатрія.pdf>
14. Туберкульоз і права людини: ресурсний посібник. - Центр здоров'я та прав людини імені Франсуа-Ксав'є Баню та Фонд відкритого суспільства. - Фондація медичного права та біоетики України, 2015. – 135 с. - режим доступу: http://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/PDF/ресурс/Ресурс_розділ_3.pdf
15. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / Ю.І. Фещенко, В.М. Князевич, О.М. Разнатовська, Н.А. Гріцова. - Київ: Медицина, 2017. – 128 с.
16. Лабораторна діагностика туберкульозної інфекції: навчальний посібник / Ю.І. Фещенко, О.А. Журило, А.І. Барбова. - Київ: Медицина, 2019. – 304 с.
17. Стратегічні напрями розвитку лабораторної діагностики туберкульозу в Україні : методичний посібник / Ю.І. Фещенко [та ін.] ; Нац. ін-т фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України. - Київ : Медицина, 2017. - 118 с. : табл., іл. - Бібліогр.: с. 93-95.
18. Соціо-психологічна підтримка хворих на туберкульоз для формування прихильності до лікування : навч. посіб. для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / Л. А. Мельник [та ін.]. - Київ : Бурнос С. О., 2017. - 112 с.

18. Інформаційні ресурси

1. Національний ресурсний центр з туберкульозу <http://tb.ucdc.gov.ua/>
2. Вебсайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <http://phc.org.ua/>
3. Питання туберкульозу на сайті ВООЗ <http://www.who.int/tb/en/> ;
<http://www.who.int/tb/ru/>
4. Адреса бібліотеки ВНМУ (library.vsmu.edu.ua)

Силабус з дисципліни «__Клінічна імунологія і алергологія__» обговорено та затверджено на засіданні кафедри __29__ серпня 2025 року__ (протокол №__1__, від «__29__» __серпня__ 2025 року

Завідувач кафедри

 (доц. ЗВО Людмила КУЛИК)
(підпис) (прізвище та ініціали)

